

Alice Feeney

Good Bad Girl

Vertaald uit het Engels door Catalien van Paassen

A.W. Bruna Uitgevers

Het einde

Moederdag

Ze zeggen dat niets zo sterk is als moederliefde. Haal je dat weg, dan zie je dat niets zo sterk is als dochterhaat. Ik hield mezelf voor dat alles anders zou zijn als ik moeder werd. Ik was vastbesloten niet dezelfde fouten te maken als mijn moeder en ik dacht dat mijn kind niets dan liefde zou kennen. Dat beloofde ik mijn dochter op de dag van haar geboorte.

Maar dat heb ik wel gedaan. Fouten gemaakt. Heel erge. En ik heb mijn belofte meer dan eens gebroken.

Ik voel me dronken van moeheid. Mijn geest is een janboel en mijn gedachten zijn traag, warrig en somber door de mist van uitputting. Maar ze heeft dingen nodig en ze heeft mij nodig om die voor haar te verzorgen. Doen, vinden, zijn wat ze nodig heeft, werd vanaf de dag van haar geboorte mijn bezigheid. Een baan waarvan ik dacht dat ik hem wilde en die ik nu niet kan opzeggen. Het moederschap is een eigenaardige mix van liefde, haat en schuldgevoel. Ik ben bang dat ik de enige ben die dit ooit heeft gevoeld en veracht mezelf om het denken van ondenkbare gedachten.

Ik wou dat mijn dochter verdween.

Ik duw de buggy door de hoofdstraat, hoop dat ik in de supermarkt ben voor het gaat regenen, als een oude vrouw mij de weg verspert.

‘Wat een schatje,’ zegt ze, kijkend naar het slapende kind voor ze haar glunderende blik weer op mij richt.

Ik aarzel, zoek in mijn verwarde brein naar het juiste antwoord. ‘Ja.’

‘Hoe oud?’

‘Zes maanden.’

‘Ze is een plaatje.’

Ze is een nachtmerrie.

‘Dank u wel,’ zeg ik. Ik draag mijn gezicht op te glimlachen maar het luistert niet.

Maak haar alsjeblieft niet wakker.

Dat is het enige waar ik aan kan denken. Want als iemand haar wekt begint ze weer te huilen. En als zij weer huilt, ga ik ook weer huilen. Of iets ergers.

In de supermarkt pak ik haastig de dingen die ik nodig heb: melkpoeder, luiers, koffie. Dan zie ik een bekend gezicht – een oude collega – en heel even vergeet ik hoe moe ik de hele dag, elke dag ben. Ik luister hoe de kinderloze vriendin, die een vreemde is geworden, over haar leven praat, dat aanzienlijk interessanter klinkt dan het mijne. Ik woon alleen en mis gesprekken met volwassenen. We babbelen een tijdje. Ik luister vooral want ik heb weinig te vertellen – elke dag is voor mij nu precies hetzelfde als de vorige. En terwijl ik luister, vergeet ik dat ik niet langer mijn eigen dromen of ambities of leven heb. Mijn dochter is op de dag dat ze werd geboren mijn wereld, mijn doel, mijn alles geworden.

Soms zou ik willen dat ze dat niet was.

Ik weet dat ik deze gedachten nooit mag delen of hardop mag uitspreken. Ik doe juist alsof het goed met me gaat, alsof ik gelukkig ben, alsof ik weet waar ik mee bezig ben. Ik ben goed in doen alsof, maar het is slopend. Zoals alles in mijn leven. Zoals zij.

Het gesprek duurt nog geen drie minuten.

Ik sta er nog geen twee met mijn rug naar haar toe.

Een minuut later houdt mijn wereld op te bestaan.

De buggy is leeg.

De tijd staat stil. De supermarkt is opeens stil, alsof iemand het geluid zachter heeft gezet. Een leven heeft gedempt dat altijd te hard stond. Ik had nooit gedacht dat ik haar graag zou horen huilen, graag dat kleine, verwrongen gezichtje zou zien, eindeloos krijsend en rood door een onverklaarbare woede. Het enige geluid is nu het gebonk van mijn hart in mijn oren en ik voel me voor het eerst sinds dagen klaarwakker.

Ik kijk strak naar de lege wandelwagen, vraag me af of ik de baby thuis heb gelaten. Ik was gisteren zo moe dat ik per ongeluk mijn telefoon in de koelkast legde. Misschien vergat ik de baby in de buggy te leggen voor ik vandaag van huis ging? Maar dan herinner ik me de oude dame op straat, zij zag de baby. De vriendin die nu een vreemde is zag de baby ook. Ik zag de baby, vijf minuten geleden. Misschien tien. Wanneer zag ik haar eigenlijk nog? De paniek zwelt aan en ik tol in de rondte, kijk links en rechts in de supermarktgang. Ze is weg. De baby is te jong om te krui-
pen. Ze is er niet zelf uit geklommen.

Iemand heeft haar meegenomen.

De woorden fluisteren zichzelf in mijn hoofd. Ik voel me misselijk en begin te huilen.

Ik speur de gang weer af. De andere klanten gaan rustig hun gang, gedragen zich alsof er niets is gebeurd. Er zijn een paar seconden verstreken sinds ik zag dat ze weg was maar het lijken minuten. Droom ik soms? Ik heb deze nachtmerrie eerder gehad. Ik wenste soms dat ze niet was geboren, maar dat meende ik niet. Ik houd meer van haar dan ik wist dat mogelijk was.

Ik beef en ik huil en mijn tranen vertroebelen mijn blik.
Ik wou dat mijn dochter verdween en nu heeft iemand de baby meegenomen.

Ik fluister haar naam.

Daarna schreeuw ik die.

Mensen staan stil en kijken naar me. Het voelt alsof ik niet kan ademen.

Het leven staat ineens weer hard. Ik begin te hollen, wanhopig op zoek naar een teken van het kind of degene die het heeft meegenomen. Ik zie een vrouw die een baby draagt en voel woede, dan opluchting en dan schaamte als ik beseft dat ze het niet is. Ik verontschuldigd me en blijf hollen, blijf zoeken, blijf haar naam roepen, ook al is ze te klein om te weten hoe ze kan antwoorden. Mensen kijken naar me en het kan me niet schelen. Ik moet haar vinden, heb haar nodig, houd van haar. Zij is van mij en ik ben van haar. Ik zou alles voor haar doen. Ik zal nooit meer slechte dingen over haar denken.

Maar ze is weg.

Mijn borst doet pijn alsof mijn hart echt breekt.

En ik huil. En ik val op de vloer. En mensen proberen me te helpen.

Maar niemand kan me helpen.

Het kind, mijn wereld, mijn alles is me afgenomen.

Ik wou dat mijn dochter verdween en nu is de baby weg.

Ik vrees nu al dat ik haar nooit meer zal zien en het is allemaal mijn schuld.

Omdat ik weet wie haar heeft gestolen.

En ik weet waarom.

Frankie

Een andere Moederdag

Ze was haar moeders dochter. Mensen zeiden dat vaak en Frankie begrijpt dat als ze naar de ingelijste foto kijkt van haar kleine meisje dat al veel te lang weg is. Ze hebben dezelfde groene ogen, dezelfde glimlach, dezelfde wilde krullenbos. Ze stopt het zilveren lijstje in haar tas en kijkt nog een laatste keer de gevangenisbibliotheek rond. Vandaag is haar laatste dag als hoofdbibliothecaris van de Crossroads-gevangenis, al weet verder niemand dat. Nog niet.

Moederdag is nooit gemakkelijk geweest en niets van wat Frankie doet om zichzelf af te leiden werkt nog. Er is geen groter verdriet dan het verlies van een kind en het is moeilijk om iemand te vergeten die je zo graag wilt herinneren. En het helpt ook niet dat ze niemand kan vertellen wat er echt is gebeurd, al zou erover praten haar dochter toch niet terugbrengen. Ze kan maar beter bezig blijven. Hard werken is altijd de beste remedie tegen hartzeer geweest.

Ze zet de verouderde computer uit en pakt haar beker op. Die was een paar jaar geleden een cadeautje – zelfgemaakt en zelfbeschilderd – met een krakkemikkig oor en Frankies naam op de voorkant. Haar ándere naam. De naam die nu overtuigend is. Mama. Het is de enige beker waar ze graag uit drinkt, op het werk en thuis, dus neemt ze hem overal mee naartoe. Ze laat hem nooit h  r. Frankie heeft liever niet dat

andere mensen aan haar speciale dingen komen. Ze loopt de veertien stappen van haar bureau naar de deur van de bibliotheek, doet dan het licht uit en staat een moment in het donker, niet langer vertrouwend op zichzelf of haar zintuigen. Haar vermoeide ogen zien tegenwoordig soms vormen in schaduwen, dingen waarvan haar geest stelt dat die er niet echt zijn. Dus doet ze het licht weer aan, luistert naar het zoemen van de stilte en wacht tot haar ademhaling kalmeert.

Frankie was niet altijd bang voor het donker.

Ze doet het licht drie keer aan en uit, maar alles is nog net zoals eerst. Net zoals het altijd al was. Mensen doen er te lang over om zich aan het licht in plaats van het donker aan te passen, daarom zijn ze zo verrast als hun iets ergs overkomt. Frankie telt terug vanaf tien voor ze de deur van de bibliotheek voor het laatst op slot doet. Aan de riem van haar uniform hangen dertien sleutels waaruit ze kan kiezen, maar ze kan blindelings de juiste sleutel voor elk slot pakken. De vorm en het gevoel van het koele metaal in haar handen brengen rust. Ze duwt graag aparte sleutels in haar vingertoppen tot ze pijn doen en er een deukje in zit. Iets voelen – zelfs pijn – is beter dan helemaal niets voelen.

Het zijn tweeëntwintig stappen van de gevangenisbieb naar de trap. Ze telt ze graag. In stilte, natuurlijk. Dingen tellen heeft Frankie altijd geholpen om kalm te blijven. Ze komt bij een andere deur, vindt de sleutel en gaat er dan door, het trappenhuis in, voor ze de vorige deur achter zich afsluit.

Het zijn tweeënveertig stappen naar beneden, en dan vijf naar de buitendeur.

De grote sleutel deze keer.

Achtenvijftig over de binnenplaats, strak over het pad, niet over het gras.

Weer de grote sleutel.

Achttien stappen naar de receptie. Twaalf naar haar kluisje, waar ze haar telefoon en scherpe voorwerpen ophaalt. Het duurde een tijdje voor Frankie eraan gewend was op weg naar haar werk gefouilleerd te worden en elke dag haar persoonlijke spullen te moeten achterlaten. Maar ze leerde zich aan te passen. Ze weet dat dat geen bijzondere gave is; het vermogen om verandering te verwerken is even essentieel als water of lucht. Dezelfde regels gelden voor alle dingen en alle mensen. Alles in het leven wat nu normaal is was ooit vreemd.

Ze kijkt op haar telefoon, maar er zijn geen nieuwe berichten of gemiste oproepen. Ze stelt een alarm in om zich eraan te herinneren dat ze straks een ander alarm moet instellen. Frankie stelt graag voor alles een alarm in op haar telefoon, het is de enige keer dat die geluid maakt. Het zijn tweeëndertig stappen naar de buitenpoort. Ze loopt op dit stuk van de reis altijd wat sneller, maar weet niet waarom. Vlugge, vastberaden stappen alsof ze probeert zichzelf voorbij te streven. Of weg te rennen. Ze fluistert het aantal stappen als een getallenmantra. Of een gebed.

Tweeëndertig. Eenendertig. Dertig. Negenentwintig.

Het is alsof alle getallen in haar hoofd een uitweg zoeken. Zoemend als bijen tot ze aan haar lippen ontsnappen en wegvliegen.

Negentien. Achttien. Zeventien. Zestien.

Frankie kent de bewaker bij de laatste controlepost goed genoeg om hallo te zeggen. Hij heeft haar twee keer uitgenodigd voor een drankje. Frankie zei nee. Ze drinkt liever alleen en ménsen zijn niet te vertrouwen. Mensen niet vertrouwen was haar moeders levensmotto en dat heeft ze geerfd. Frankie weet niet waarom mannen haar aantrekkelijk vinden, misschien komt het door haar gevangenisuniform.

Een uniform dat niet meer is dan een stereotype, een fantasie, een vermomming. We houden allemaal dagelijkse verkleedpartijtjes, kiezen welk personage we willen zijn als we iets uit onze kledingkast trekken. Kiezen hoe we willen dat anderen ons zien, ons verschuilend achter onze kleren. De wereld is vol mensen die goed zijn in slecht zijn, en mensen die slecht zijn in goed zijn. Ze heeft zichzelf altijd gezien als een goed slecht meisje. Iemand die het beste maakte van het slechte leven dat haar was toebedeeld en probeerde daar iets goeds mee te doen. Maar als Frankie tegenwoordig in de spiegel kijkt, ziet ze alleen maar een niet al te knappe vrouw van in de dertig. Een vrouw met donkere kringen rond haar ogen en een wirwar van donkere krullen die zich nooit in het gareel hebben laten dwingen. Een vrouw die leek op iemand die ze vroeger kende.

Een geest.

De bewaker stapt uit het beveiligingshokje op de grens van 'binnen' en 'buiten'. Hij glimlacht en ze voelt zichzelf ineenschrompelen. Op zijn badge staat Tom maar hij ziet eruit als een Tim.

Dertien stappen. Of waren het er twaalf?

Iedereen noemt het een hok, maar het is gemaakt van dikke muren van gewapend beton, met prikkeldraad op het dak, en het wordt fulltime bemand door bewapende bewakers. Tom is wat ouder dan Frankie. Hij is lang, maar zijn brede schouders hangen altijd een beetje af, alsof hij zich geneert voor zijn eigen lengte.

Tien stappen. Negen.

Frankie kijkt omlaag naar haar voeten om zijn blik te vermijden – ze houdt er niet van als mensen naar haar kijken – en ziet dat haar veter loszit. Die kan wachten; er is geen tijd om stil te staan.

Vijf stappen. Vier.

Tom kijkt op haar neer, maar alleen omdat hij dik een meter tachtig lang is en zij slechts anderhalve meter.

Drie.

Ze is nu zo dichtbij dat ze de thee in zijn adem kan ruiken.

Twee.

Frankie duwt een van haar sleutels in haar vingertop tot die pijn doet.

Eén.

Ze herinnert zichzelf eraan om te ademen als de bewaker de buitenpoort ontsluit. Die wordt gecamoufleerd door de onontkooimbare, hoge, dikke betonnen omheining die de gevangenis omringt. Frankie probeert niet naar de bloedelijke witte veren te kijken die het prikkeldraad dat erbovenop ligt sieren. Tom glimlacht weer en zij probeert terug te glimlachen, maar haar gezicht laat dat niet toe. Ze is opgelucht dat hij geen gesprekje probeert aan te knopen. Frankie weet niet meer hoe je die voert en ze moet de drieënzeventig stappen van de poort naar haar busje blijven tellen.

Het leven heeft haar geleerd dat je andere mensen op afstand moet houden. Mensen zijn niet te vertrouwen. Bij mensen moet je op je tellen passen, dus telt ze andere dingen. Door dingen te tellen die echt zijn, voelen de muren van haar wereld steviger aan. En Frankie houdt van muren, zelfs van de muren rond de gevangenis. Ze bouwt in gedachten voortdurend zulk soort muren om zich heen, om mensen buiten te houden.

Frankie doet de deuren op slot zodra ze in haar oude blauw-witte Volkswagenbusje zit. Ze legt haar speciale beker op de passagiersstoel en zou willen dat degene die hem had gemaakt er nog was. Het verlies van haar dochter is het ergste wat Frankie ooit is overkomen. Erger dan alle andere erge dingen die daarvoor waren gebeurd.

Frankie fluistert de woorden die haar soms een beter gevoel geven: 'Je bent oké. Je bent oké. Je bent oké.'

We leven in een wereld waarin liegen te gemakkelijk is.

Ze kijkt op haar Mickey Mouse-horloge – hetzelfde horloge dat ze als kind had – en ziet dat ze moet opschieten, wil ze niet te laat komen. Het is zwaar om voor de laatste keer bij de gevangenis weg te rijden. Haar baan is het enige wat Frankie de laatste tijd bij haar verstand houdt, maar ze staat op het punt ook die kwijt te raken. Ze zal nooit meer terug mogen komen in de bibliotheek van de Crossroadsgevangenis als ze erachter komen waar ze toe in staat is: de verschrikkelijke dingen die ze heeft gedaan, en het verschrikkelijke dat ze zo meteen gaat doen. De toekomst kan er te onzeker uitzien als je heden wordt ingehaald door je verleden.

Frankie heeft iets nodig wat haar kalmeert. De radio aanzetten lijkt een goed idee, maar de stemmen die eruit opklinken praten allemaal over Moederdag, dus zet ze hem weer uit. Ze grabbelt in haar handtas en vindt een rolletje Rolo's. Er zijn tien chocolaatjes in totaal, wat goed is, want tien is een goed getal. Het is het pythagorische symbool van perfectie: mensen hebben tien vingers en tien tenen, er waren tien geboden en het getal tien symboliseert de voltooiing van een cyclus. Het moet een teken zijn, want voor Frankie is de cirkel rond. Ze telt de Rolo's terwijl ze die op eet, maar bewaart de laatste voor haar dochter, wikkelt hem zorgvuldig in het gouden folie, nooit echt bereid om alle hoop op te geven. Eén is een eenzaam getal. De volgelingen van Pythagoras beschouwden het niet eens als een getal, omdat een getal op meervoud duidt en één enkelvoud is. Het getal één herinnert Frankie aan hoe alleen ze is op de wereld.

Ze voelt zichzelf wentelend wegdrijven naar de donkere

hoekjes van haar geest, dus pakt ze een spuitbusje schoonmaakspray uit het handschoenenkastje, spriest er wat van op het stuur en wrijft het met een doekje in het leer. Frankie haalt diep adem; ze vindt de geur van schoonmaakmiddelen enigszins kalmerend. Ze is bijna even bang voor vuil als voor het donker, maar met reden. Als het leven genoeg vuil naar je smijt, blijft er altijd wat van vastkleven. Ze legt de spuitbus terug en controleert drie andere dingen in het handschoenenkastje.

Een oud biljet van tien pond uit 1999.

Een krantenknipsel.

Een zilveren lieveheersbeestjesring.

Ze schuift de ring om haar vinger en merkt dat haar geest eindelijk stil en kalm is. Ze is opgehouden met tellen. Frankie weet wat haar te doen staat en maakt zich niet meer druk om de gevolgen. Het enige goede van alles kwijtraken is de vrijheid van niets meer te verliezen hebben.